

7. ZPRÁVA O POKROKU V OBLASTI PLNĚNÍ VNITROSTÁTNÍCH CÍLŮ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE

podle čl. 24 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti

1. Úvod

Podle čl. 24 (Přezkum a sledování provádění) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnice 2004/8/ES a 2006/32/ES (dále jen „směrnice 2012/27/EU“) mají členské státy povinnost od roku 2013 každoročně do 30. dubna podávat zprávu o pokroku dosaženém při plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti.

Strategie České republiky v oblasti zvyšování energetické účinnosti je podrobně popsána v Národním akčním plánu energetické účinnosti (dále jen „NAPEE“), jehož 5. aktualizaci (NAPEE-V) schválila vláda dne 15. května 2017.

Zpráva o pokroku za rok 2018 se zaměřuje na hodnocení dopadů praktické implementace směrnice v podmínkách ČR a její reálný dopad na spotřebu energie ČR (tzn. příspěvek ČR k plnění cíle EU v oblasti energetické účinnosti do roku 2020), stav plnění cílů a závazků vyplývajících ze směrnice a predikce dalšího vývoje v jejich naplňování, aktualizaci nástrojů směřujících ke zvyšování energetické účinnosti, vyhodnocení politických opatření podle čl. 7 směrnice.

Prostřednictvím této zprávy ČR notifikuje v souladu s bodem 5) přílohy V směrnice nová politická opatření alternativního schématu dle čl. 7 směrnice.

Vnitrostátní orientační cíl energetické účinnosti České republiky do roku 2020

Vnitrostátní orientační cíl energetické účinnosti, tzv. národní příspěvek k zajištění splnění hlavního 20% cíle Unie pro energetickou účinnost do roku 2020, byl stanoven v souladu s požadavky čl. 3 směrnice. Podle ustanovení tohoto článku si každý členský stát stanoví orientační vnitrostátní cíl energetické účinnosti na základě spotřeby primární energie nebo konečné spotřeby energie.

Přístup České republiky ke stanovení vnitrostátního cíle energetické účinnosti vyplývá ze společného evropského rámce na podporu zvyšování energetické účinnosti, který zavádí cíl EU v oblasti energetické účinnosti do roku 2020. Prostřednictvím tohoto cíle si EU stanovila, že v roce 2020 bude její konečná spotřeba energie o 20 % nižší v porovnání s referenčním scénářem vývoje spotřeby energie z roku 2007. Při stanovení vnitrostátního příspěvku postupovala ČR analogicky, tzn. snížením hodnoty konečné spotřeby energie v roce 2020 dle referenčního scénáře pro ČR o 20 %. Dle tohoto scénáře by byla v roce 2020 konečná spotřeba energie ČR bez zohlednění efektu úspor z titulu implementace směrnice na úrovni 1 324,87 PJ, tj. 31,644 Mtoe.

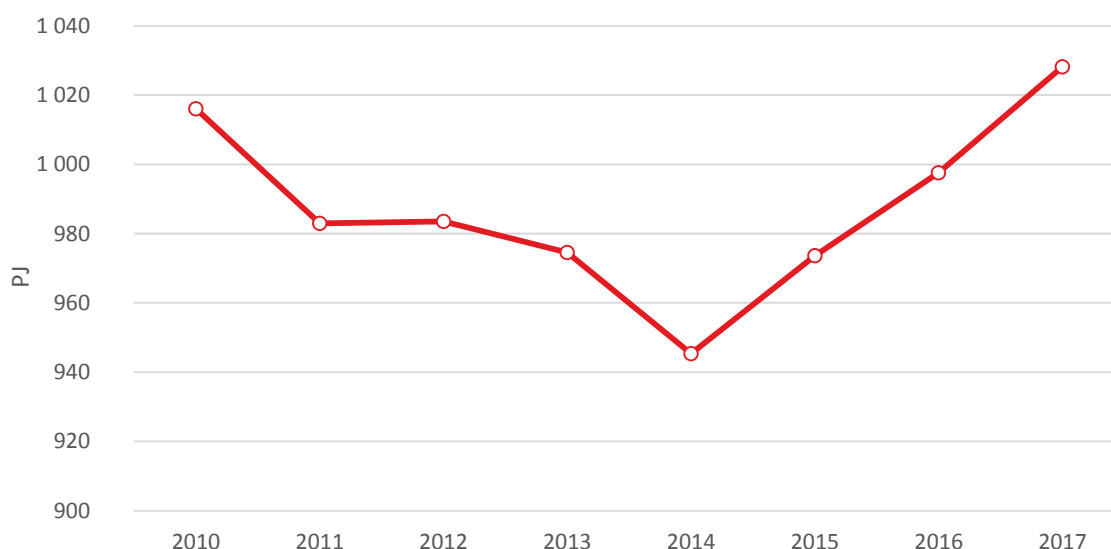
Výše orientačního cíle energetické účinnosti ČR byla stanovena v souladu s dokumentem Aktualizace Státní energetické koncepce ČR (dále jen „SEK (2015)“), který byl usnesením vlády č. 362 ze dne 18. května 2015 schválen vládou ČR.¹

Výše vnitrostátního orientačního cíle energetické účinnosti ČR byla tudíž stanovena na úrovni 1 060 PJ, tj. 25,315 Mtoe konečné spotřeby energie. Odhad vnitrostátního cíle vyjádřeného ve spotřebě primární energie byl určen ve výši 1 855 PJ, tj. 44,305 Mtoe na základě koeficientu primární energie 1,75².

2. Statistické údaje ČR a analýza trendů ve spotřebě energie

Analýza trendu spotřeby energie vykazuje od roku 2014 meziroční nárůst konečné spotřeby energie. Spotřeba v roce 2017 meziročně narostla o 3,1 %, což v absolutním vyjádření představuje 31 PJ. Dle aktualizované souhrnné energetické bilance ČR zpracované dle revidované metodiky Eurostat, dosáhla konečná spotřeba energie v roce 2017 úrovně 1 028 PJ³. Meziroční nárůst konečné spotřeby energie zapříčinil nárůst spotřeby ve všech sektorech hospodářství. **Zásadním faktem je, že i přes zvyšující se konečnou spotřebu energie již dlouhodobě klesá energetická náročnost hospodářství. V roce 2017 nicméně úroveň energetické intenzity stagnovala, přičemž dosahuje úrovně 391 GJ/mil. Kč HDP⁴.**

Graf č. 1: Vývoj konečné spotřeby energie, 2010-2017

Zdroj: MPO

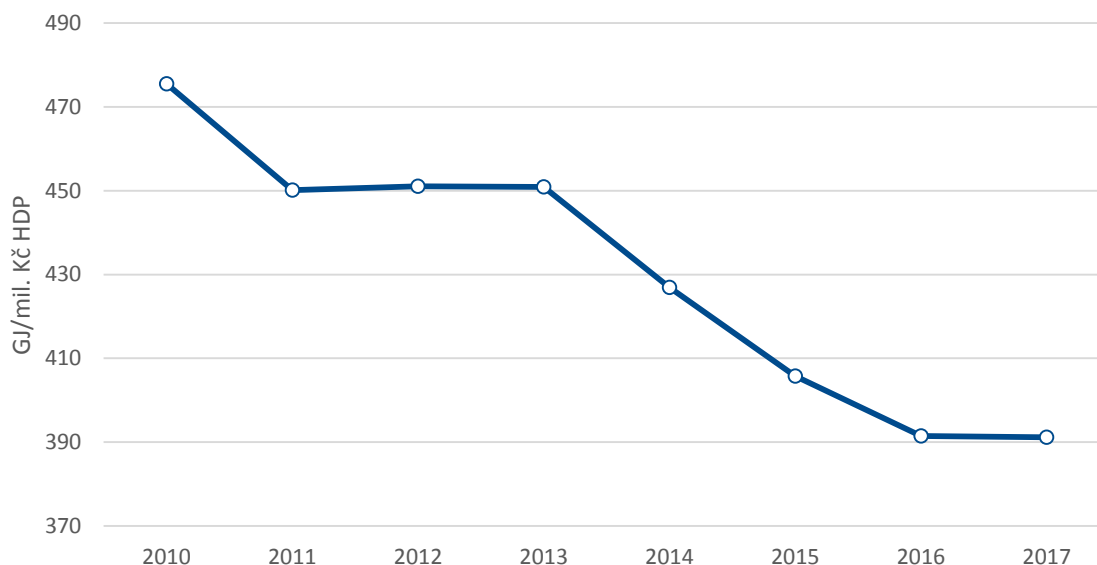
¹ SEK (2015) je strategickým dokumentem, kterým formuluje vláda ČR politický, legislativní a administrativní rámec ke spolehlivému, cenově dostupnému a dlouhodobě udržitelnému zásobování energií (<https://www.mpo.cz/dokument158012.html>).

² Koeficient byl určen na základě vývoje koeficientu primární energie z let 2010 – 2015 s předpokladem zvyšující se účinnosti přeměny energie.

³ Úroveň konečné spotřeby energie odpovídá souhrnné energetické bilanci Ministerstva průmyslu a obchodu, která byla zpracována na základě nové metodiky Eurostat.

⁴ Hrubý domácí produkt v tržních cenách roku 2010 (zdroj: Eurostat).

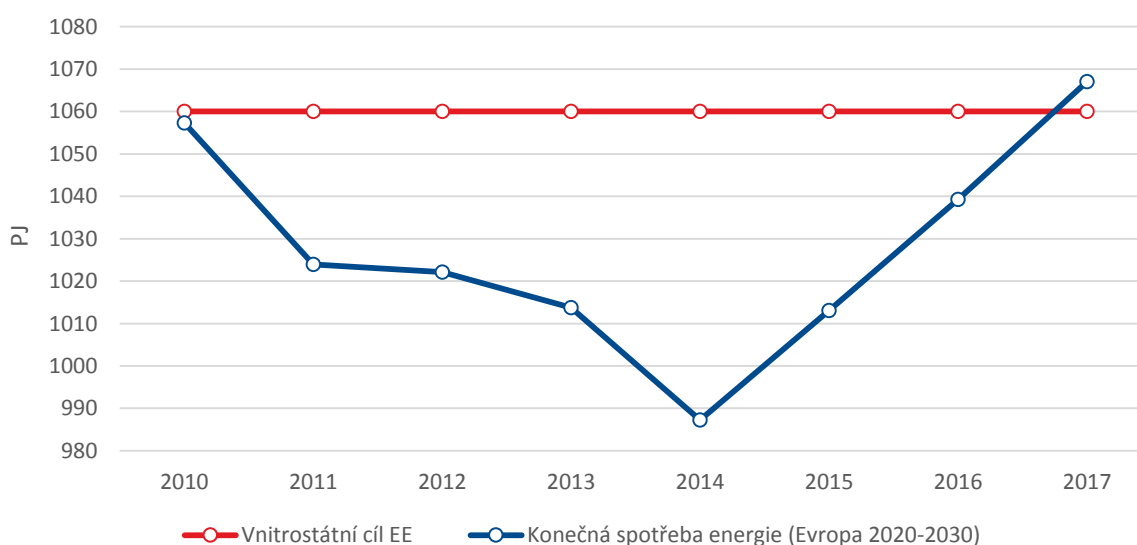
Graf č. 2: Vývoj energetické náročnosti ČR, 2010 -2017

Zdroj: MPO, Eurostat

Pokud se na konečnou spotřebu energie podíváme ve světle původní metodiky Eurostat, tzv. Evropa 2020-2030, která je směrodatná pro ČS při prokazování plnění vnitrostátního cíle energetické účinnosti do roku 2020, je nutné konstatovat, že konečná spotřeba energie ČR přesahuje cílovou hodnotu stanovenou pro rok 2020, tzn. 1060 PJ. Je zřejmé, že dle původní metodiky Eurostat jsou hodnoty konečné spotřeby energie vyšší v porovnání s oficiální revidovanou metodikou Eurostat používanou pro přípravu souhrnné energetické bilance Ministerstva průmyslu a obchodu.

Graf č. 3: Plnění vnitrostátního cíle energetické účinnosti (Evropa 2020-2030), 2010-2017

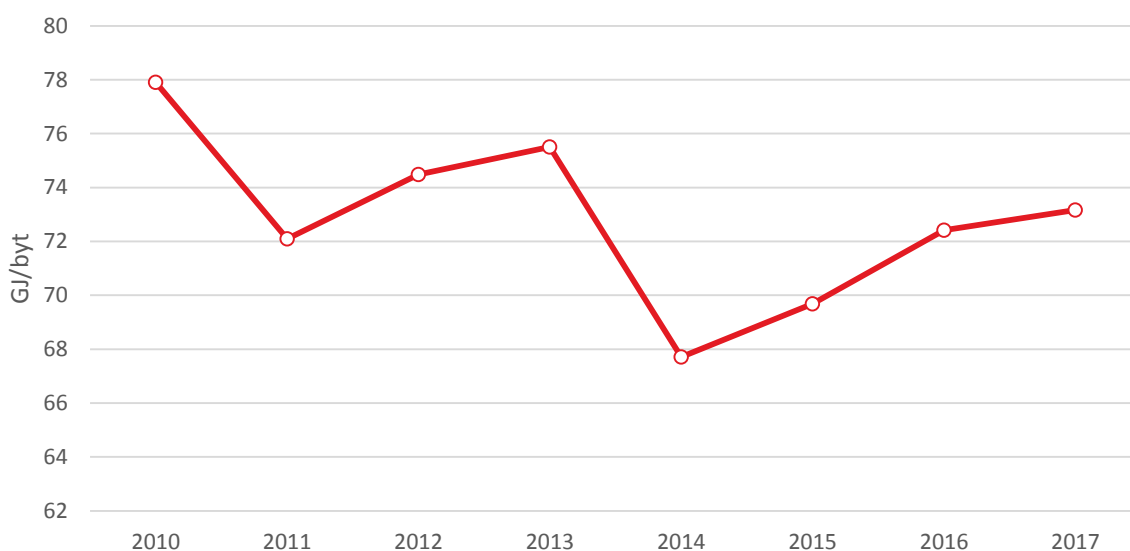

Zdroj: Eurostat

Spotřeba energie v sektoru domácností stoupla v roce 2017 meziročně o 1,7 %, přičemž dosáhla úrovně přibližně 307 PJ. Energetická náročnost domácností vyjádřena na jednu bytovou jednotku taktéž dlouhodobě stoupá. V roce 2017 meziročně narostla o 1 % a dosáhla úrovně 73 GJ/byt. Spotřebu energie v sektoru domácností ovlivnil v uplynulém období nárůst počtu nových bytových jednotek, navyšování průměrné podlahové plochy bytových jednotek⁵ a pokles počtu osob bydlících v jedné bytové jednotce⁶. V oblasti demografie se v úrovni spotřeby projevuje nárůst populace a růst disponibilního příjmu domácností⁷, který zapříčiňuje zvyšování životní úrovně a ovlivňuje spotřebitelské chování s vlivem na spotřebu energie.

Pokud sledujeme konečnou spotřebu energie na vytápění v sektoru domácností očištěnou o klimatické vlivy, lze konstatovat, že tato spotřeba energie roste pomalejším tempem, a to o méně než 1 %. V roce 2017 dosahovala spotřeba energie na vytápění s klimatickou korekcí na jednu bytovou jednotku úrovně 51,37 GJ, což představuje zhoršení energetické účinnosti v domácnostech o 0,3 % oproti roku 2016.

Graf č. 4: Konečná spotřeba energie na domácnost, 2010-2017

Zdroj: MPO

V sektoru dopravy dochází již dlouhodobě k nárůstu spotřeby energie. Spotřeba energie v dopravě v roce 2017 meziročně stoupla o více než 3 %, což v celkovém objemu činí přibližně 8 PJ. Nárůst spotřeby byl způsoben zejména nárůstem počtu osobokilometrů, který meziročně narostl o téměř 4,5 %. I navzdory meziročnímu nárůstu osobokilometrů se v roce 2017 meziročně snížila spotřeba energie na osobokilometr (zahrnuje individuální automobilovou dopravu i veřejnou dopravu⁸) a taktéž

⁵ V období let 2004 - 2015 se zvětšila průměrná podlahová plocha bytů o 5 % (Zdroj: ČSÚ - ENERGO 2015).

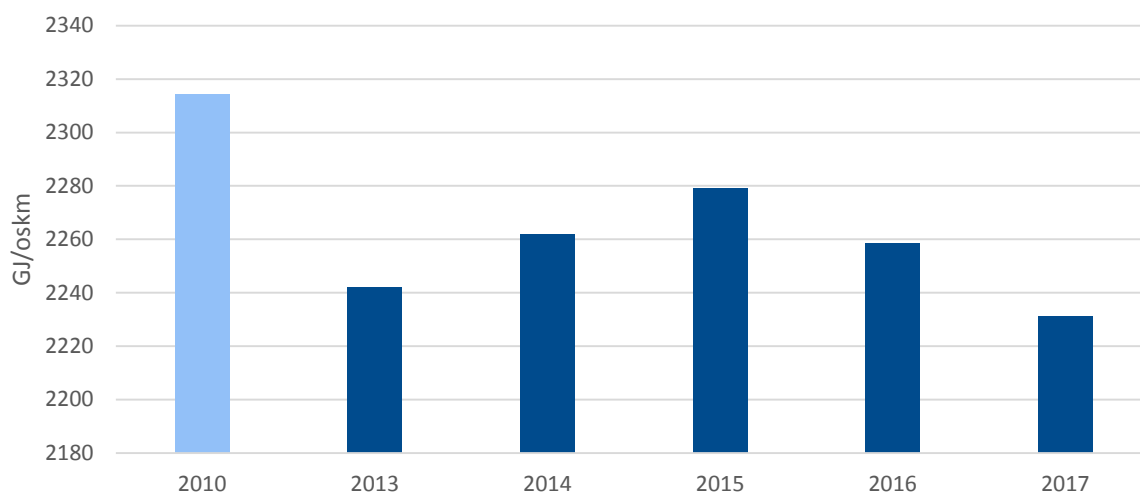
⁶ Pokles počtu osob bydlících v jedné bytové jednotce je projevem trendu samostatného bydlení. Průměrný počet osob v bytě poklesl od roku 2004 do roku 2015 o 11 % (Zdroj: ČSÚ - ENERGO 2015).

⁷ Hrubý disponibilní příjem narostl v roce 2017 meziročně o 4 % a v roce 2016 meziročně o 3,4 % (Zdroj: Eurostat).

⁸ Veřejná doprava zahrnuje železniční dopravu, autobusovou dopravu, leteckou dopravu, vnitrozemskou vodní dopravu a městskou hromadnou dopravu.

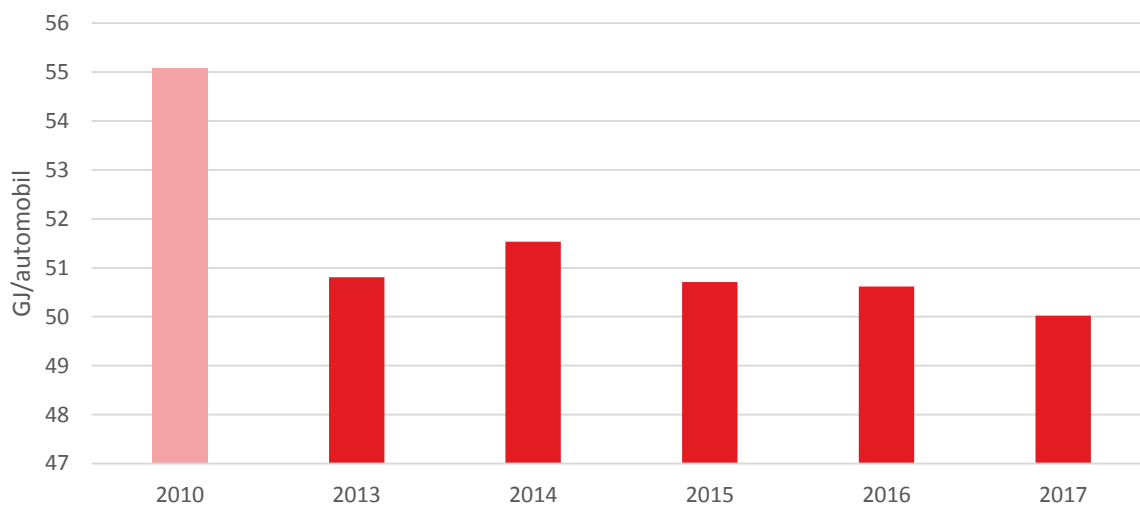
spotřeba energie na jeden automobil (zahrnuje pouze individuální automobilovou dopravu). Na základě vývoje těchto indikátorů je možné předpokládat, že se zvýšila efektivita v oblasti osobní dopravy.

Graf č. 5: Spotřeba energie v sektoru dopravy na osobokilometr, 2010-2017

Zdroj: Ministerstvo dopravy, MPO

Graf č. 6: Spotřeba energie v sektoru dopravy na jeden automobil, 2010-2017

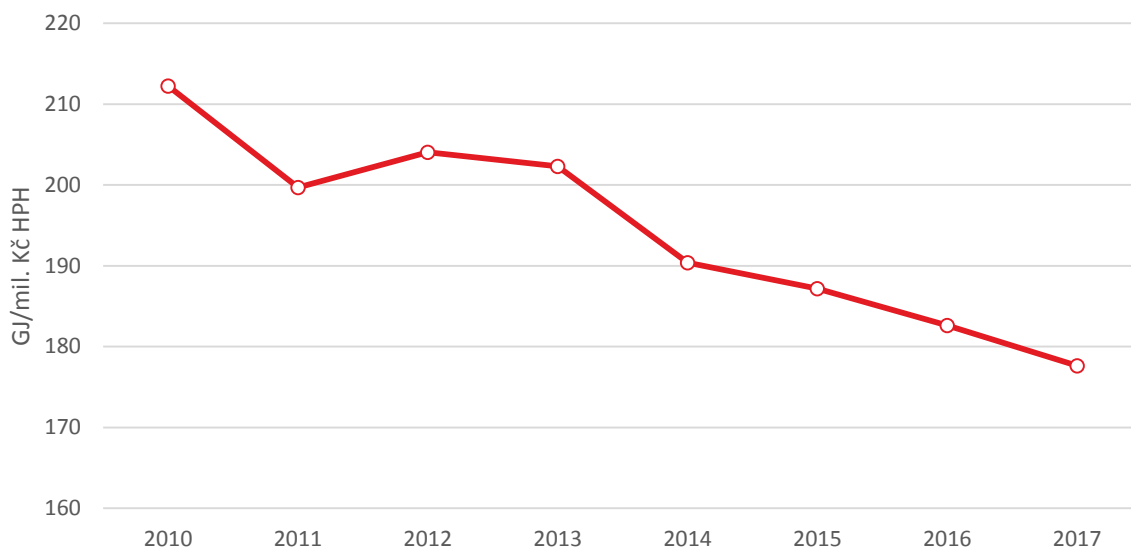

Zdroj: Ministerstvo dopravy, MPO

V sektoru průmyslu došlo oproti předchozímu dlouhodobému poklesu spotřeby k meziročnímu nárůstu v roce 2017 o 4,5 %. Tento nárůst nebyl způsoben fyzickým navýšením spotřeby energie, ale změnou statistického rozpočítání spotřeby v odvětví petrochemického průmyslu.

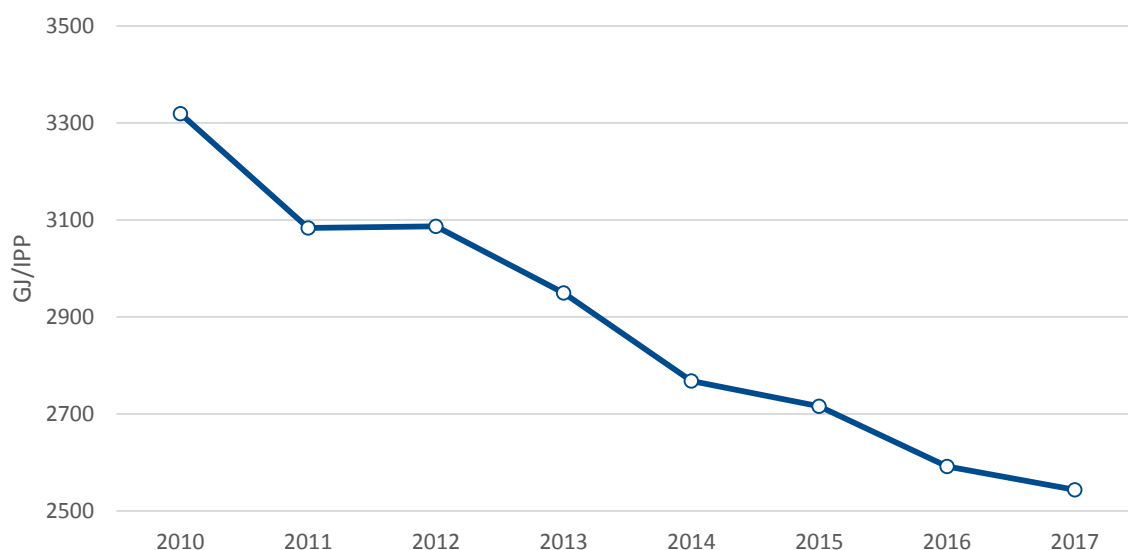
Na základě dlouhodobého trendu klesá stabilně od roku 2012 energetická náročnost průmyslu na hrubou přidanou hodnotu (HPH). Oproti roku 2016 klesla energetická náročnost průmyslu meziročně o 2,7 %. Dlouhodobě taktéž klesá poměr spotřeby energie vůči průmyslové produkci, který se měří vůči indexu průmyslové produkce (IPP)⁹. V roce 2017 tento poměr meziročně klesl o 1,8 %, což potvrzuje trend zvyšující se technické účinnosti v sektoru průmyslu.

Graf č. 7: Vývoj energetické náročnosti průmyslu ČR, 2010 -2017

Zdroj: Eurostat, MPO

Graf č. 8: Spotřeba energie ve vazbě na průmyslovou produkci, 2010-2017

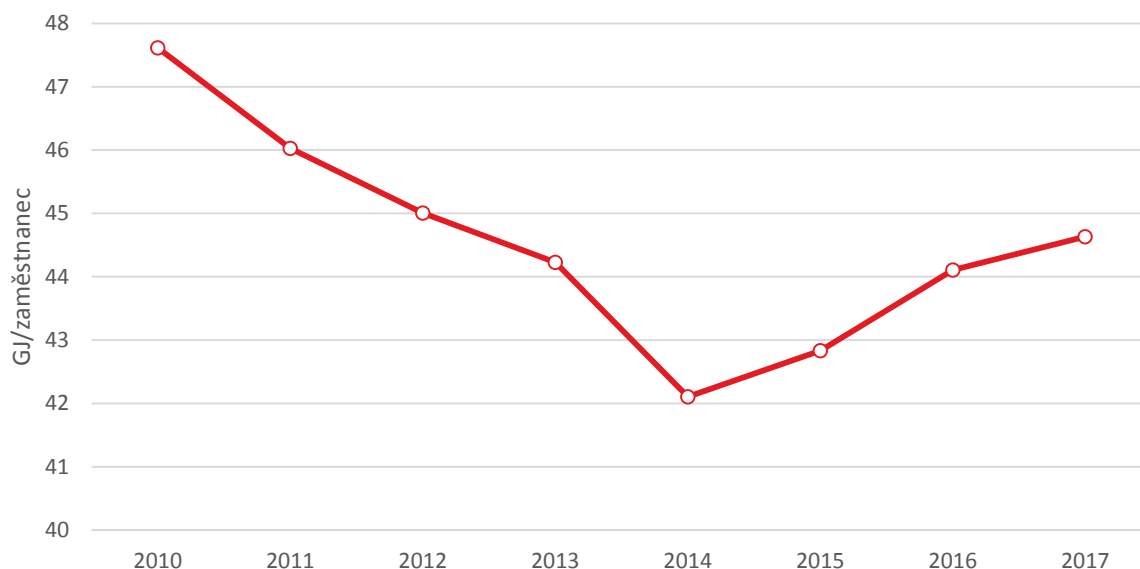

Zdroj: Český statistický úřad, MPO

⁹ Index průmyslové produkce (IPP) měří vlastní výstup průmyslových odvětví očištěný od cenových vlivů. Index je primárně počítán jako měsíční bazický index, v současné době k průměrnému měsíci roku 2015.

V sektoru služeb konečná spotřeba energie meziročně naopak vzrostla, a to o přibližně 3 %, což představuje téměř 4 PJ. Nárůst spotřeby v sektoru služeb byl zapříčiněn zejména nárůstem ekonomické výkonnosti tohoto sektoru a nárůstem počtu zaměstnanců. Průměrně se od roku 2014 zvýšila i spotřeba energie na jednoho zaměstnance v sektoru služeb, přičemž v roce 2017 dosahovala přibližně úrovně roku 2013.

Graf č. 9: Energetická náročnost sektoru služeb na zaměstnance, 2010-2016

Zdroj: Český statistický úřad, Eurostat

Tabulka č. 1: Statistické údaje ČR - data EUROSTAT

	Zdroj	jednotka	2014	2015	2016	2017
Spotřeba primárních energetických zdrojů	1	TJ	1 745 793	1 747 487	1 727 226	1 800 928
Celková konečná spotřeba energie	1	TJ	945 381	973 653	997 600	1 028 132
Konečná spotřeba energie podle odvětví:						
průmysl	1	TJ	265 386	271 593	268 028	280 135
doprava	1	TJ	249 068	259 388	268 680	277 019
domácnosti	1	TJ	279 392	289 143	302 338	307 418
služby	1	TJ	122 651	124 981	129 849	133 690
Konečná spotřeba energie dle metodiky Evropa 2020-2030	2	TJ	987 275	1 013 075	1 039 286	1 067 029
Hrubá přidaná hodnota podle odvětví - ceny roku 2005:						
Průmysl	2	mil. Kč	1 393 856	1 451 040	1 467 826	1 577 095
Služby	2	mil. Kč	2 033 796	2 142 527	2 210 852	2 273 216
Hrubá přidaná hodnota podle odvětví - běžné ceny:	2					
Průmysl	2	mil. Kč	1 477 294	1 562 192	1 600 393	1 676 537
Služby	2	mil. Kč	2 314 585	2 470 997	2 586 987	2 748 756
Disponibilní příjem domácností	2	mil. Kč	2 284 609	2 383 321	2 474 370	2 575 885
Hrubý domácí produkt (HDP) - ceny roku 2005	2	mil. Kč	3 801 154	4 002 966	4 101 060	4 279 563
Hrubý domácí produkt (HDP) - běžné ceny	2	mil. Kč	4 313 789	4 595 783	4 767 990	5 047 267
Výroba elektřiny z tepelných elektráren	1	GWh	80 587	77 984	77 479	81 226
Výroba elektřiny z kombinované výroby	1	GWh	42 680	42 424	42 904	43 849
Výroba tepla z tepelných energetických zdrojů	1	TJ	119 666	121 233	127 519	122 851
Výroba tepla z kombinované výroby vč. odpadního tepla z průmyslových procesů	1	TJ	94 380	95 794	99 906	95 618
Spotřeba paliva pro výrobu energie z tepelných energetických zdrojů	1	TJ	940 368	904 638	889 375	924 494
Počet osobokilometrů	3	mil. oskm	110 114	113 814	118 957	124 165
Počet tunokilometrů	3	mil. tkm	71 421	76 613	68 172	62 936
Počet obyvatel (střední stav)	4	osoba	10 524 783	10 542 942	10 565 284	10 589 526

Zdroje: 1 - Souhrnná energetická bilance (MPO, metodika Eurostat); 2 – Eurostat; 3 - Ministerstvo dopravy; 4 – Český statistický úřad

3. Implementace nástrojů pro plnění cílů směrnice o energetické účinnosti v roce 2017

3.1. Legislativní opatření

Plná transpozice směrnice byla provedena již v roce 2015, a to v rámci novely 3 legislativních předpisů. Jednalo se o novely zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 406/2000 Sb.“) a zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2018 nedošlo k aplikaci nových legislativních opatření na podporu zavádění energeticky úsporných opatření a ani nebyla aktualizována stávající legislativa ať již přímo či nepřímo související se zvyšováním energetické účinnosti.

Nicméně v roce 2018 byly zahájeny práce na věcném záměru „nového“ stavebního zákona, jehož jedním z cílů je urychlit povolovací proces. Zjednodušení a zefektivnění by mělo napomoci realizaci Dlouhodobé strategie renovace budov.

Vláda ČR dále schválila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií. Jedním z cílů této novely je zefektivnění praktické implementace právního rámce v oblasti zvyšování energetické účinnosti. Na tuto novelu budou navazovat novely prováděcích právních předpisů. V roce 2018 vznikl věcný záměr na změnu vyhlášky č. 78/2013 Sb., o energetické náročnosti budov, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 78/2013 Sb.“). Návrh počítá se zpřísněním požadavků na budovy s téměř nulovou spotřebou energie od roku 2022. Zároveň reaguje na některé aspekty nově přijaté EU legislativy, konkrétně směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 844/2018, kterou se mění směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov a směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti.

Velký význam pro nastavení politiky zvyšování energetické účinnosti mělo v roce 2018 předložení návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 383/2012 Sb.“). Tento návrh zákona transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410 ze dne 14. března 2018, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií a rozhodnutí (EU) 2015/1814. Novela zákona č. 383/2012 Sb. počítá s využitím části výnosů z obchodování s emisními povolenkami na podporu snižování energetické náročnosti budov, dále využití modernizačního fondu na zvyšování energetické účinnosti.

4. Příkladná úloha budov veřejných subjektů (článek 5)

Ministerstvo průmyslu a obchodu v návaznosti na předchozí materiály vztahující se k čl. 5 směrnice, ve spolupráci s ostatními dotčenými subjekty připravilo v roce 2015 materiál, který představoval investiční plán rekonstrukce objektů ve vlastnictví ústředních institucí podle pravidel uvedených v čl. 5 směrnice 2012/27/EU. Součástí materiálu byla specifikace povinných institucí k závazku čl. 5 směrnice 2012/27/EU a jejich plán renovací s vyčíslením předpokládaných úspor spotřeby energií realizovaných

na budovách v jejich užívání a vlastnictví s energeticky vztažnou plochou nad 250 m² neplnící požadavky na energetickou náročnost podle § 7 zákona č. 406/2000 Sb.

V rámci příprav *Aktualizace Plánu rekonstrukce v působnosti článku 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti* s výhledem do roku 2020 došlo na přelomu let 2017 a 2018 k přehodnocení uplatňované výjimky pro budovy České národní banky. Tato instituce byla zařazena mezi subjekty dotčené povinností podle čl. 5 směrnice 2012/27/EU. Zároveň je však třeba uvést, že veškeré budovy v jejím vlastnictví a užívání splňují požadavky na energetickou náročnost podle zákona č. 406/2000 Sb., resp. vyhlášky č. 78/2013 Sb. Zároveň došlo k revizi výše závazku z důvodu opětovného začlenění budov ve vlastnictví a užívání Vězeňské služby ČR (celkem se jedná o 447 budov, z nichž 389 nesplňuje požadavky na energetickou náročnost budov).

V souladu s přílohou IV směrnice o zadávání veřejných zakázek (2004/18/ES) bylo v České republice identifikováno následujících 42 institucí:

Tabulka č. 2: Instituce identifikované v souladu s přílohou IV směrnice

1.	Akademie věd ČR	22.	Ministerstvo zahraničních věcí
2.	Bezpečnostní informační služba	23.	Ministerstvo zdravotnictví
3.	Česká národní banka	24.	Ministerstvo zemědělství
4.	Český báňský úřad	25.	Ministerstvo životního prostředí
5.	Český statistický úřad	26.	Národní bezpečnostní úřad
6.	Český telekomunikační úřad	27.	Nejvyšší kontrolní úřad
7.	Český úřad zeměměřický a katastrální	28.	Nejvyšší soud
8.	Energetický regulační úřad	29.	Nejvyšší správní soud
9.	Grantová agentura České republiky	30.	Nejvyšší státní zastupitelství
10.	Kancelář prezidenta	31.	Poslanecká sněmovna PČR
11.	Kancelář Veřejného ochránce práv	32.	Senát PČR
12.	Ministerstvo dopravy	33.	Správa státních hmotných rezerv
13.	Ministerstvo financí	34.	Státní úřad inspekce práce
14.	Ministerstvo kultury	35.	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
15.	Ministerstvo obrany	36.	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
16.	Ministerstvo práce a sociálních věcí	37.	Úřad pro ochranu osobních údajů
17.	Ministerstvo pro místní rozvoj	38.	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových ¹⁰
18.	Ministerstvo průmyslu a obchodu	39.	Úřad průmyslového vlastnictví
19.	Ministerstvo spravedlnosti	40.	Úřad vlády České republiky
20.	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	41.	Ústavní soud
21.	Ministerstvo vnitra	42.	Vězeňská služba ČR

Podle čl. 5 odst. 1 směrnice 2012/27/EU se povinnost renovovat týká budov, které jsou jak ve vlastnictví, tak i zároveň v užívání ústředních institucí. Dále čl. 5 odst. 2 směrnice umožňuje vyjmutí budov:

- ve vlastnictví ozbrojených sil nebo ústředních vládních institucí, které slouží k účelům národní obrany (hlavní důvod aktuálního snížení počtu budov),

¹⁰ Nepovinná instituce, zařazena na vlastní žádost.

- užívaných pro bohoslužby a náboženské účely.

Na základě sčtu dat o budovách výše uvedených institucí se došlo ke zjištění, že u pěti institucí není splněn požadavek na vlastnictví a užívání nebo uplatnily výjimku v souladu s čl. 5 odst. 1 směrnice 2012/27/EU.

Jedná se o následující subjekty:

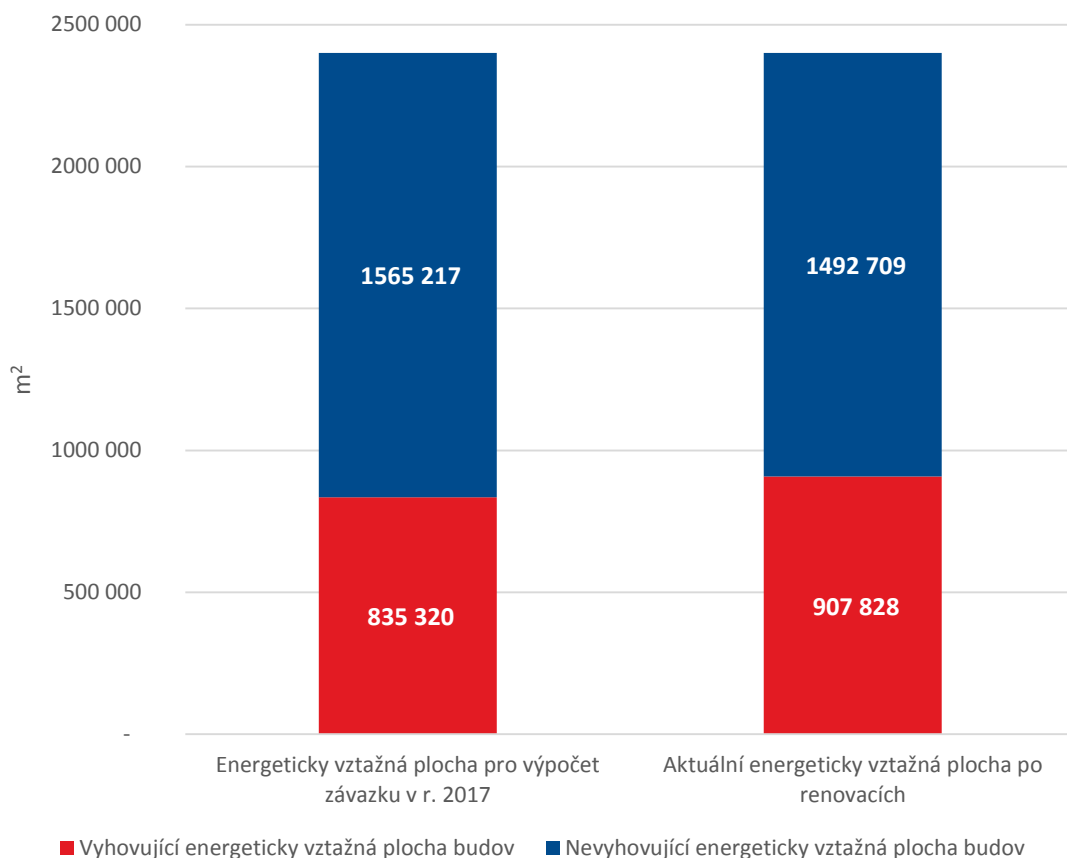
- Akademie věd ČR - nemá ve svém vlastnictví žádné budovy;
- Bezpečnostní informační služba (BIS) - objekty byly vzhledem k jejich charakteru a na žádost BIS vyjmuty;
- Grantová agentura České republiky - nemá ve svém vlastnictví žádné budovy;
- Kancelář prezidenta - nemá ve svém vlastnictví žádné budovy;
- Ministerstvo vnitra - nemá ve svém vlastnictví žádné budovy.

Ze seznamu budov v působnosti čl. 5 směrnice 2012/27/EU byly vyřazeny vybrané budovy Ministerstva obrany ČR, které naplňují výjimku podle čl. 5 odst. 2 směrnice 2012/27/EU, tzn., že jsou ve vlastnictví ozbrojených sil nebo ústředních vládních institucí, které slouží k účelům národní obrany.

V souladu s postupy popsány v pracovním dokumentu útvarů Komise *Pokyny ke směrnici 2012/27/EU o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES - Článek 5: příkladná úloha budov veřejných subjektů - ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Provádění směrnice o energetické účinnosti* a s ohledem na volbu ČR alternativního přístupu plnění požadavku čl. 5 směrnice 2012/27/EU z důvodu vysokého podílu historických budov, byl stanoven závazek ČR na každoročním požadovaném objemu úspor energie jehož výše odpovídá renovaci 3 % energeticky vztažné plochy budov nesplňující požadavky na energetickou náročnost budov.

Výše uvedených 37 ústředních institucí vlastní a užívá 772 budov s energeticky vztažnou plochou větší než 250 m² o celkové energeticky vztažné ploše 2 400 512 m². **Z těchto budov k roku 2017 nesplnilo požadavky na energetickou náročnost budov (klasifikační třídu C – úsporná) 586 budov s celkově nevyhovující energeticky vztažnou plochou o velikosti 1 565 217 m².**

Graf č. 10: Energeticky vztažná plocha budov ústředních institucí spadajících pod čl. 5 směrnice

Na základě výpočtu byl stanoven cíl objemu úspor dosažených v důsledku energeticky úsporných opatření v budovách ústředních institucí ve výši 5,3 TJ/rok před zahrnutím budov Vězeňské služby ČR (tzn. v roce 2014) a 20,7 TJ/rok po aktualizaci závazku s jejich zapojení (tzn. v roce 2017).

Plnění závazku pro rok 2018 bylo v březnu 2019 vyhodnoceno na základě dat nashromážděných v rámci pravidelného monitoringu podle § 9b odst. 3 zákona č. 406/2000 Sb. **V roce 2018 se realizovala energeticky úsporná opatření na 14 budovách ústředních institucí a 36 areálech Vězeňské služby ČR s výslednou úsporou energie v roce 2018 ve výši 9,78 TJ. Jednalo se zejména o opatření stavebního charakteru jako je kupříkladu výměna oken, renovace topného systému, anebo výměnu osvětlení.**

Tabulka č. 3: Přehled ročního závazku podle čl. 5 směrnice a jeho plnění

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	celkem
Závazek ročních úspor energie [TJ]	5,3	5,3	5,3	20,7	20,7	20,7	20,7	98,7
	Realizované					Plánované		
Roční úspory energie [TJ]	4,1	12,3	7,8	22,2	9,8	40,3	25,0	121,6
Plnění závazku (plán - závazek) [TJ]	-1,2	7,0	2,5	1,6	-10,9	19,7	4,3	22,9
Finanční náročnost renovací [mil. Kč]	31,2	195,6	120,4	149,6	148,1	738,9	1 463,9	2 847,8

Česká republika si v roce 2014 předem stanovila závazek vycházející z nevyhovující energetické vztažné plochy pro celé období 2014 – 2020. V roce 2017 byl závazek přepočítán vzhledem k zahrnutí budov Věžežské služby ČR v důsledku zamítnutí výjimky ze strany Evropské komise o vyjmutí budov VS z povinnosti renovace dle čl. 5 směrnice. ČR byla jako kompenzace této povinnosti z období 2014-2016 ve výši 26,29 TJ, kdy nebylo se závazkem této instituce počítáno, tato výše přičtena k závazku pro období 2017-2020 (viz tabulka č. 3).

Na základě investičních plánů jednotlivých institucí došlo do počátku roku 2019 k renovacím, které vedly ke zvýšení vyhovující energeticky vztažné plochy v klasifikační třídě C – úsporná o 75 508 m². Na základě přepočtu závazku v důsledku snížení nevyhovující energeticky vztažné plochy budov vlastněných a užívaných ústředními institucemi lze konstatovat, že v roce 2019 by měla ČR dosáhnout úspory energie v budovách ústředních institucí ve výši 13,34 TJ.

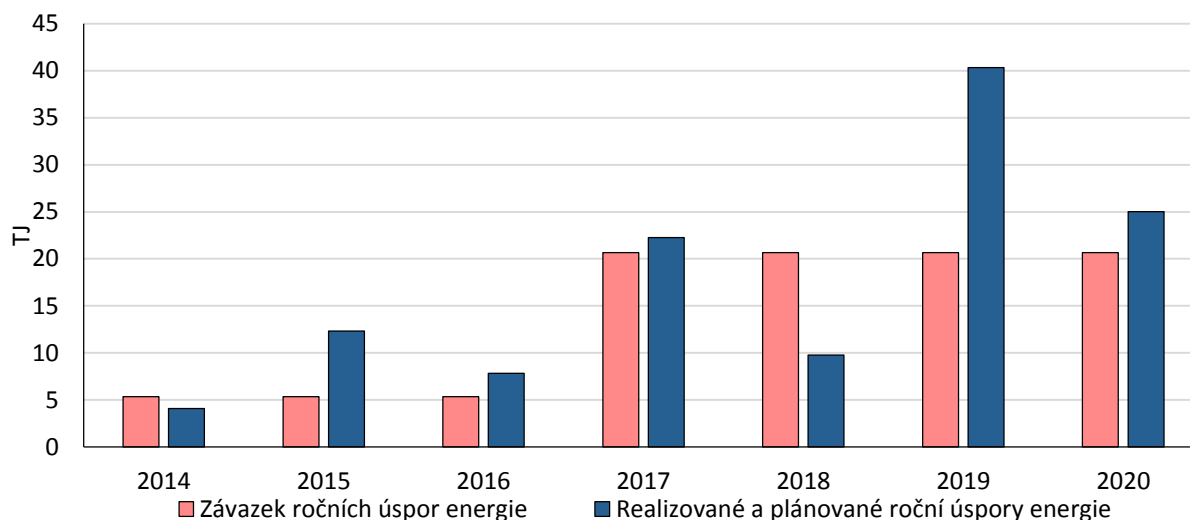
V roce 2018 ČR vykazuje deficit plnění závazku. Zároveň však v letech 2014 - 2017 ČR vykazuje „překompenzaci“ realizace úspor energie. S ohledem na možnost aplikace ustanovení čl. 5 odstavce 3 směrnice 2012/27/EU, tedy započítání nadbytku ročních úspor v jakémkoliv ze tří předchozích či následujících let, je deficit k 1. 1. 2019 1,0 TJ. S ohledem na tuto skutečnost ČR musí v roce 2019 realizovat úsporu energie ve výši 14,34 TJ. Dle investičního plánu rekonstrukce objektů ve vlastnictví ústředních institucí podle pravidel uvedených v čl. 5 směrnice 2012/27/EU lze očekávat splnění tohoto závazku viz tabulka č. 3.

Kromě plánovaných úsporných opatření, které uvádí tabulka č. 3, bylo v rámci monitoringu spotřeb ústředních institucí identifikováno dalších 38 projektů za celkem 261,1 mil. Kč s potenciálem snížit konečnou spotřebu energie. Realizace těchto projektů do roku 2020, resp. 2030 závisí na dostupnosti finančních a administrativních zdrojů. Na základě nákladovosti již realizovaných opatření lze očekávat přínos těchto „potenciálních“ projektů ve výši 24,5 TJ úspor energie. Vzhledem k tomu, že tyto projekty prozatím nejsou vedeny ani v investičních plánech jednotlivých institucí, **nebylo s nimi pro plnění závazku ČR v tuto chvíli uvažováno.**

Z následujícího grafu je zřejmé, že v letech 2019 – 2020 je ze strany dotčených organizací zvýšený zájem o renovace. Realizací těchto záměrů by mělo dojít ke kompenzaci neplnění v roce 2018, přičemž

celkový závazek ročních úspor energie dle čl. 5 směrnice 2012/27/EU by měla ČR překročit přibližně o 22,9 TJ¹¹.

Graf č. 11: Vývoj plnění závazku dle čl. 5, 2014-2020

5. Systém povinného zvyšování energetické účinnosti

5.1. Cíl nových úspor energie dle článku 7 směrnice

V rámci Aktualizace Národního akčního plánu energetické účinnosti z roku 2017 došlo k revizi cíle nových úspor energie dle čl. 7 směrnice. V lednu 2017 zveřejnil EUROSTAT revizi dat o spotřebě energie v ČR, viz Statistické údaje ČR a analýza trendů ve spotřebě energie. V rámci této změny došlo k navýšení hodnot konečné spotřeby energie v referenčním období určeném pro výpočet cíle nových úspor energie podle čl. 7 směrnice a z toho důvodu došlo k navýšení tohoto cíle. **Cíl České republiky dle čl. 7 směrnice je stanoven ve výši 51,10 PJ nových úspor energie (což představuje průměrně 7,3 PJ nových úspor ročně), tj. celkem 204,39 PJ kumulovaných úspor energie do roku 2020.**

5.2. Notifikace politických opatření

V roce 2018 došlo k zahrnutí níže uvedených politických opatření do alternativního schématu pro naplňování závazku dle čl. 7 směrnice na základě dopracování metodik pro vykazování těchto opatření:

- Integrovaný regionální operační program (IROP) – Veřejná doprava (SC 1.2);
- Environmentální daň na pohonné hmoty;

¹¹ Jedná se o závazek uvedený v tabulce č. 3, který je stanoven bez zohlednění každoročního snižování nevyhovující energeticky vztahné plochy v důsledku realizace energeticky úsporných opatření a zároveň nepředpokládá navýšování nevyhovující energeticky vztahné plochy v důsledku zapojení dalších budov (dle § 9b zákona č. 406/2000 Sb. ústřední instituce musí nakupovat pouze budovy splňující požadavky na energetickou náročnost budov).

- Zákaz uvádění na trh pro kotle na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy.

Tato politická opatření byla implementována již v roce 2014. Z důvodu neexistence metodik pro jejich vyhodnocení však nebyly úspory energie v předchozích letech vykázány. Na základě zpracování nových metodik ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu v roce 2018 došlo ke zpětnému vykázání dosažené úspor energie za období 2014-2018. Notifikace nových opatření dle přílohy V směrnice je v Příloze č. 1 této zprávy.

5.2.1. Integrovaný regionální operační program – Veřejná doprava (IROP SC 1.2)

V rámci politického opatření jsou vykazovány úspory energie plynoucí z investičních projektů zaměřených na modernizaci vozového parku veřejné dopravy. Konkrétně se jedná o výměnu zastaralých autobusů veřejné dopravy s pohonem na diesel za energeticky účinnější alternativy využívající CNG nebo elektřinu.

5.2.2. Environmentální daň na pohonné hmoty

Jedná se o daňové opatření, na základě kterého jsou vykazovány úspory energie plynoucí ze zavedení spotřební daně na pohonné hmoty nad rámec minimální úrovně zdanění podle Směrnice Rady 2003/96/EC kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Úspora energie je určena na základě rozdílu mezi předpokládaným vývojem spotřeby pohonných hmot bez aplikace spotřební daně a skutečnou spotřebou pohonných hmot. Efekt spotřební daně byl zjištěn prostřednictvím krátkodobé cenové elasticity. Cenová elasticita poptávky po určitém statku obecně vyjadřuje, jak spotřebitelé reagují na změnu ceny tohoto statku. V případě spotřební daně na pohonné hmoty cenová elasticita vyjadřuje, k jakému snížení spotřeby pohonných hmot došlo na základě zavedení daně.

Úspora energie byla vyčíslena na základě následujícího vzorce:

$$(skutečná\ daň - minimální\ úroveň\ daně) * \frac{1}{cena\ energie} = \Delta p$$

$$spotřeba\ energie * \frac{1}{1 + \Delta p * cenová\ elasticita} = spotřeba\ energie\ bez\ zdanění$$

$$spotřeba\ energie\ bez\ zdanění - spotřeba\ energie = úspora\ energie$$

V roce 2019 došlo ke zpracování studie s názvem „*Odhad cenové elasticity poptávky po benzínu a naftě v České republice*“, na základě které došlo k vyčíslení úspory energie ze spotřební daně na benzín. Úspora energie ze spotřební daně na ostatní paliva, včetně nafty využívané v dopravě a elektřiny, zemního plynu a tuhých paliv v domácnostech nebyla vykázána, vzhledem k tomu, že se studie nezaměřila na odhad krátkodobé cenové elasticity těchto komodit. Ministerstvo průmyslu a obchodu

plánuje odhad cenové elasticity v oblasti paliv využívaných v domácnostech zpracovat v průběhu roku 2019 s horizontem vykazání úspor v Pokrokové zprávě 2020.

Odhad cenové elasticity benzínu zpracovalo Centrum ekonomiky regulovaných odvětví Vysoké školy ekonomické. Pro účely studie byla použita čtvrtletní data v časové řadě let 2001-2017 pro následující proměnné:

- cena pohonných hmot
- spotřeba pohonných hmot
- počet aut
- výkony náklady a osobní silniční přepravy včetně městské hromadní dopravy
- hrubý domácí produkt na obyvatele
- průměrná nominální hrubá měsíční mzda
- nominální měnový kurz USD/CZK
- inflace

Studie cenové elasticity je přílohou této zprávy.

Úspory energie mají ze své podstaty jednorozhodný životní cyklus, tzn. do cíle kumulovaných úspor se započítá dosažená úspora energie pouze pro daný rok, tudíž efekt není kumulován v následujícím období, jak je tomu u opatření s dlouho životností jako např. v případě investičních opatření.

5.2.3. Zákaz uvádění na trh pro kotle na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy

V roce 2014 začal platit **zákaz uvádění na trh pro kotle na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy podle § 16 odst. 1 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen „zákon č. 201/2012 Sb.“)¹². Jedná se o regulatorní opatření stanovující minimální standardy pro výrobky spojené se spotřebou energie, která nejsou stanovena žádnou EU legislativou. Podle tohoto ustanovení zákona č. 201/2012 Sb. nesmí osoby uvádějící na trh v České republice uvést spalovací stacionární zdroj o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším, který nesplňuje emisní požadavky podle přílohy 10 zákona č. 201/2012 Sb. Konkrétně se jedná o kotle na pevná paliva 1. emisní třídy s účinností <66 % a kotle na pevná paliva 2. emisní třídy s účinností <66-73 %. Úspora energie odpovídá rozdílu mezi spotřebou nenakoupených kotlů 1. a 2. emisní třídy a spotřebou běžných a nejpravděpodobnějších alternativ dostupných na trhu. Úspora energie je uvažována od roku 2015, s ohledem na to, že v roce 2014, tzn. roku vstupu zákazu do platnosti, došlo k doprodeji naskladněných zásob starých kotlů.

5.3. Aktuální stav implementace nástrojů povinného zvyšování energetické účinnosti

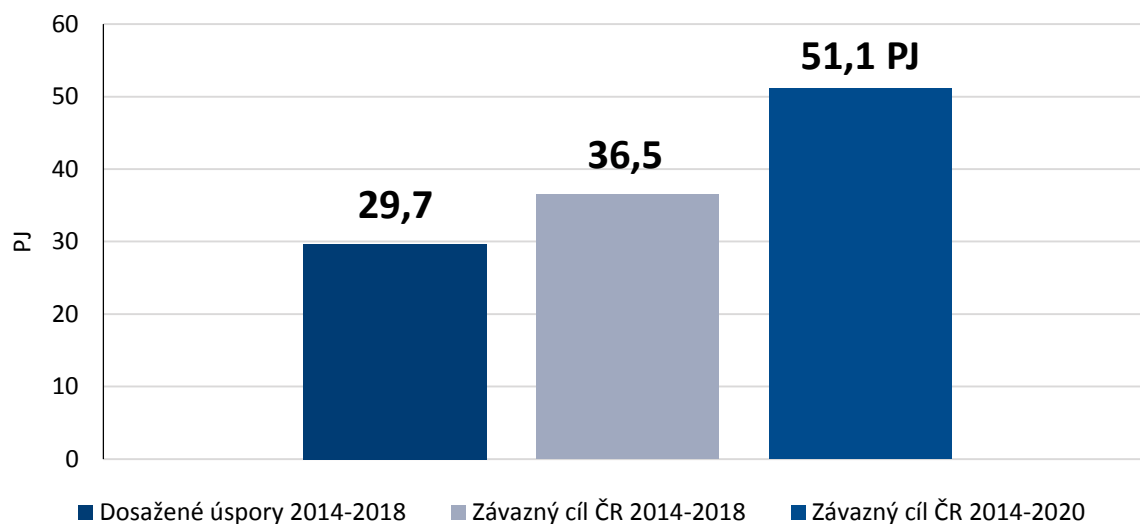
Z aktuální analýzy plnění závazku vyplývá, že za období 2014-2018 bylo dosaženo 29,6 PJ nových úspor energie. Za období 2014 -2018 tak ČR dosáhla 70 PJ kumulovaných úspor energie.

¹²

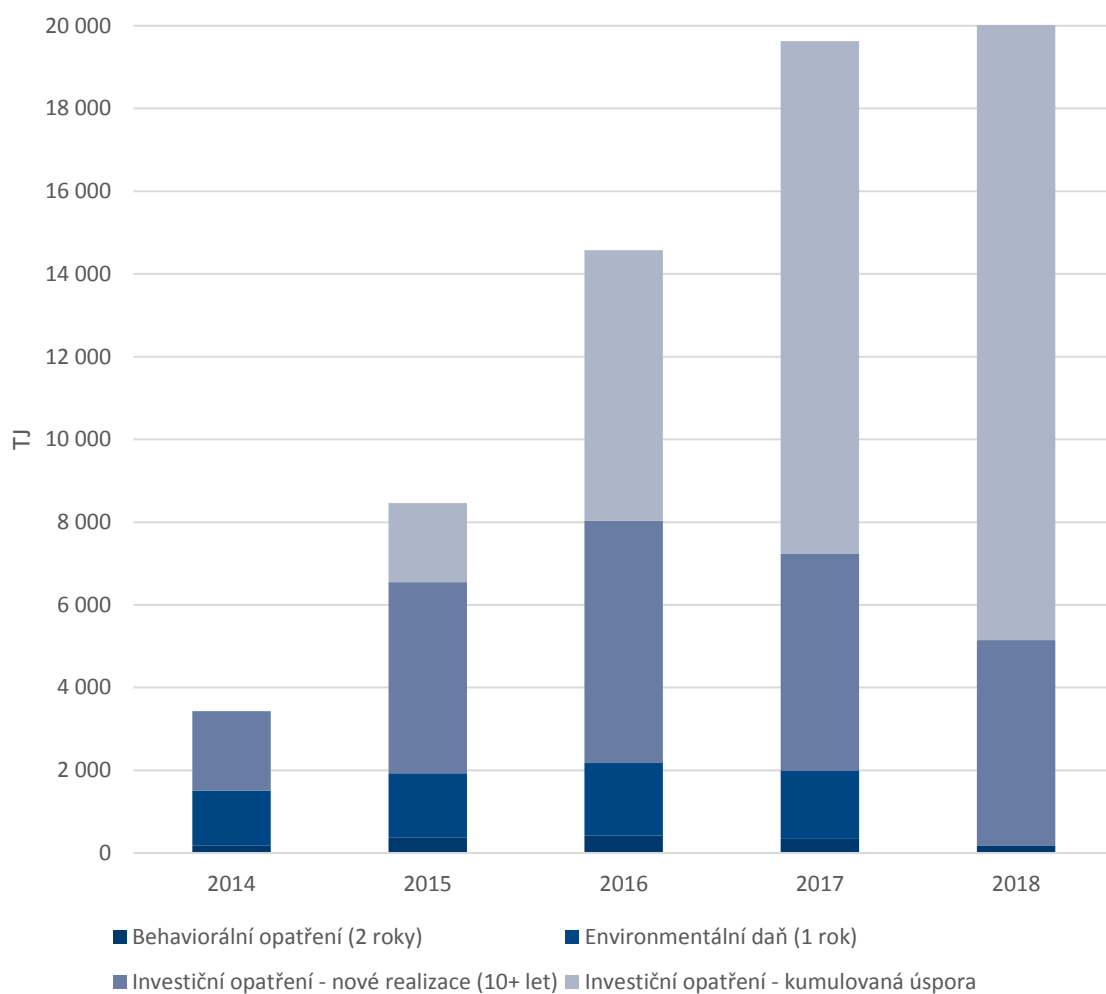
https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/9F4906381B38F7F6C1257A94002EC4A0/%24file/Z%20201_2012.pdf

V plnění závazku ročních úspor energie vznikl v důsledku nízkého plnění závazku v letech 2014, 2015 a 2016 schodek ve výši 6,9 PJ, v plnění kumulovaných úspor za období 2014 – 2017 se jedná o schodek na úrovni 39,5 PJ. Tento deficit bude nutné dohnat zintenzívněním plnění závazku v nadcházejícím období 2019 – 2020.

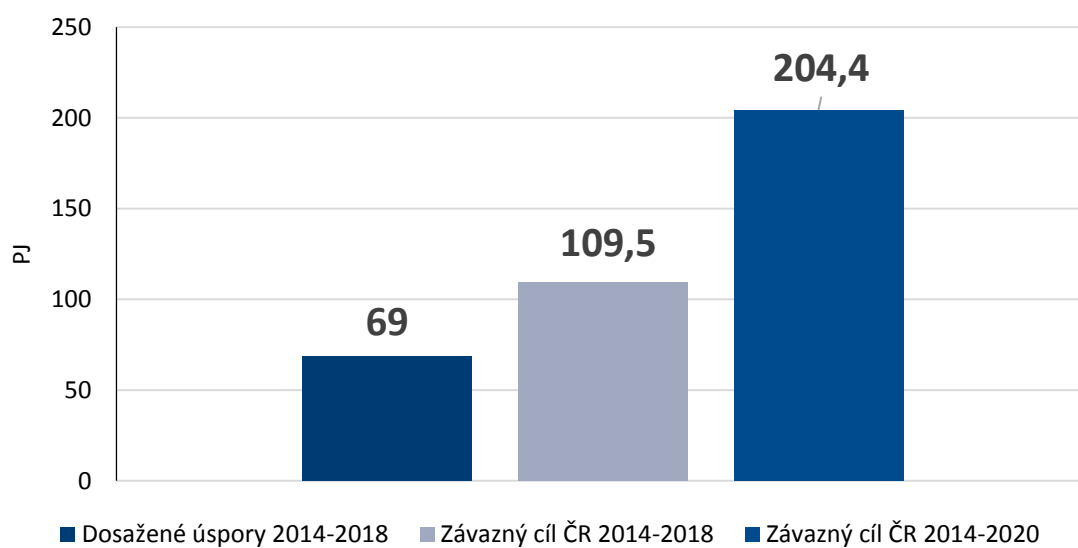
Graf č. 12: Plnění nových ročních úspor energie dle čl. 7 směrnice

Graf č. 13: Kumulace realizovaných nových ročních úspor energie dle čl. 7 směrnice 2012/27/EU

Graf č. 14: Plnění kumulovaných úspor energie dle čl. 7 směrnice

Tabulka č. 3: Plnění závazku nových ročních úspor energie závazku (nové akce realizované v daném roce), 2014-2018

Opatření		2014 [TJ]	2015 [TJ]	2016 [TJ]	2017 [TJ]	2018 [TJ]	Celkem [TJ]
1.1.	Regenerace panelových domů - Program PANEL resp. NOVÝ PANEL (MMR) resp. Panel 2013+	26,3	54,7	31	17,9	14,3	144,1
1.2.	Program Zelená úsporám (MŽP)	Ukončen	-	-	-	-	0
1.3.	Program Nová Zelená úsporám 2013 (MŽP)	63,7	148,8	98,9	Ukončen	Ukončen	311,3
1.4.	Program Nová Zelená úsporám 2014 – 2020 (MŽP)	19,1	230,9	637	926,0	830,3	2 643,3
1.5.	Program JESSICA (MMR)	14,4	40,3	19,2	Ukončen	Ukončen	73,9
1.6.	Integrovaný regionální operační program (MMR)	-	-	16,8	191,7	176,2	384,7
1.7.	Společný program pro výměnu kotlů (MŽP)	49,6	0	Ukončen	Ukončen	Ukončen	49,6
1.9.	Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 (MŽP) (prioritní osa 2. – S.C. 2.1)	-	10,6	510,4	470	28,8	1 057,1
1.8.	Operační program Životní prostředí 2007 – 2013 (MŽP)	84,7	864,1	1 111,2	Ukončen	Ukončen	2 060
1.9.	Operační program Životní prostředí 2014 – 2020 (MŽP) (prioritní osa 5 – SC 5.1)	-	0	12,4	167,9	118,8	299,1
1.10.	Státní programy na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie (EFEKT) (MPO)	344,4	274,2	279	1,3	Ukončen	898,8
1.11.	Státní program na podporu úspor energie (EFEKT 2) (MPO)	-	-	-	402,8	323,7	726,5
1.12.	OP Praha Pól růstu - část budovy (hl. m. Praha)	-	-	0	21,4	2,1	23,5
1.13.	Operační program podnikání a inovace 2007 – 2013 (MPO)	441,8	1 096	561	Ukončen	Ukončen	2 098,8
1.14.	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 -2020 (MPO)	-	0	19	261,6	826,2	1 106,8
1.15.	Program ENERG (ČMZRB)	-	-	-	0	0	0
1.16.	Program Úspory energie s rozumem (MPO)	-	-	-	-	v přípravě	0
1.17.	Alternativní opatření pro zvyšování EE v průmyslu ČR a na úrovni obcí a krajů	-	-	32,4	61,3	16,1	109,7
1.18.	Operační program Doprava (MD)	-	4,8	0,	7,6	0	12,4
1.19.	Strategický rámec udržitelného rozvoje	1 064,5	1 916,1	2 554,8	2 554,8	2 554,8	15 845
1.27	Integrovaný regionální operační program (MMR) - Veřejná doprava (IROP SC 1.2)	-	-	-	54,5	148,1	202,6
1.28	Environmentální daň na pohonné hmoty	1324,9	1544,2	1746,6	1653,1	Nehodnocen	6 268,8
1.29	Zákaz uvádění na trh pro kotle na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy	0	171	213	199	Nehodnocen	583,1
Celkem		3 433,3	6 355,6	7 842,8	6 990,5	5 039,4	29 661,6

Příloha č. 1: Notifikace dodatečných politických opatření alternativního schématu ČR

Číslo opatření	1.27
NÁZEV OPATŘENÍ	Integrovaný regionální operační program (MMR) - Veřejná doprava (IROP SC 1.2)
Sektor	doprava, veřejný sektor
Stručný popis politického opatření	V rámci politického opatření jsou vykazovány úspory energie plynoucí z investičních projektů zaměřených na modernizaci vozového parku veřejné dopravy. Konkrétně se jedná o výměnu zastaralých autobusů veřejné dopravy s pohonem na diesel za energeticky účinnější alternativy využívající CNG nebo elektřinu.
Způsobilé opatření	Výměna zastaralých vozidel veřejné dopravy za energeticky účinnější varianty využívající CNG a elektřinu.
Regionální aplikace	Opatření lze realizovat na celém území České republiky mimo území hl. m. Prahy.
Cílová skupina	obce
Implementační orgán	Ministerstvo pro místní rozvoj
Metoda výpočtu úspor energie	Poměrné úspory
Doba životnosti	Doba životnosti 15 – 20 let. Doba životnosti úspor energie se odvíjí od běžné životnosti autobusů

Monitorování přínosů opatření	Ex post zprávy o skutečném proběhu nových vozidel u všech realizovaných akcí.
--	---

Číslo opatření	1.28
NÁZEV OPATŘENÍ	Environmentální daň na pohonné hmoty
Sektor	doprava
Stručný popis politického opatření	Vlivem politického opatření jsou dosahovány úspory energie plynoucí ze zavedení spotřební daně na pohonné hmoty nad rámec minimální úrovně zdanění podle Směrnice Rady 2003/96/EC kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Úspora energie je určena na základě rozdílu mezi předpokládaným vývojem spotřeby pohonných hmot bez aplikace spotřební daně a skutečnou spotřebou pohonných hmot.
Regionální aplikace	Opatření je realizováno na celém území České republiky.
Segment plátců daně	Běžná populace
Implementační orgán	Ministerstvo financí
Metoda výpočtu úspor energie	<p>Efekt spotřební daně byl zjištěn prostřednictvím krátkodobé cenové elasticity. Cenová elasticita poptávky po určitém statku obecně vyjadřuje, jak spotřebitelé reagují na změnu ceny tohoto statku. V případě spotřební daně na pohonné hmoty cenová elasticita vyjadřuje, k jakému snížení spotřeby pohonných hmot došlo na základě zavedení daně.</p> <p>Úspora energie byla vyčíslena na základě následujícího vzorce:</p> $(\text{skutečná daň} - \text{minimální úroveň daně}) * \frac{1}{\text{cena energie}} = \Delta p$ $\text{spotřeba energie} * \frac{1}{1 + \Delta p * \text{cenová elasticita}} = \text{spotřeba energie bez zdanění}$ $\text{spotřeba energie bez zdanění} - \text{spotřeba energie} = \text{úspora energie}$

	Podrobná metodologie výpočtu cenové elasticity je přílohou Zprávy o pokroku za rok 2019.
--	--

Odhadované úspory	2 PJ/rok
--------------------------	----------

Délka opatření	2014-2020
-----------------------	-----------

Číslo opatření	1.29
-----------------------	-------------

NÁZEV OPATŘENÍ	Zákaz uvádění na trh pro kotle na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy
-----------------------	---

Sektor	domácnosti, průmysl, služby, veřejný sektor
---------------	---

Stručný popis politického opatření	<p>Jedná se o regulatorní opatření stanovující minimální normy pro výrobky spojené se spotřebou energie, která nejsou stanovena žádnou EU legislativou.</p> <p>V roce 2014 začal platit zákaz uvádění na trh pro kotle na pevná paliva 1. a 2. emisní třídy podle § 16 odst. 1 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení nesmí osoby uvádějící na trh v České republice uvést spalovací stacionární zdroj o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším, který nesplňuje emisní požadavky podle přílohy 10 zákona č. 201/2012 Sb. Konkrétně se jedná o kotle na pevná paliva 1. emisní třídy s účinností <66 % a kotle na pevná paliva 2. emisní třídy s účinností <66-73 %.</p>
---	---

Způsobilé opatření	Regulatorní opatření - stanovení minimální normy pro kotle uváděné na trh.
---------------------------	--

Regionální aplikace	Opatření lze realizovat na celém území České republiky.
----------------------------	---

Cílová skupina	Spotřebitelé energie
-----------------------	----------------------

Implementační orgán	Ministerstvo životního prostředí
----------------------------	----------------------------------

Metoda výpočtu úspor energie	<p>Zkoumané úspory</p> <p>Úspora energie odpovídá rozdílu mezi spotřebou nenakoupených kotlů 1. a 2. emisní třídy a spotřebou běžných a nejpravděpodobnějších alternativ dostupných na trhu. Úspora energie je uvažována od roku 2015, s ohledem</p>
-------------------------------------	--

	na to, že v roce 2014, tzn. roku vstupu zákazu do platnosti, došlo k doprodeji naskladněných zásob starých kotlů
--	--

Doba životnosti	Doba životnosti 10 let.
------------------------	-------------------------

Monitorování přínosů opatření	Ex post hodnocení vývoje na trhu.
--	-----------------------------------

Příloha č. 2: Odhad cenové elasticity poptávky po benzínu a naftě v České republice

Odhad cenové
elasticity poptávky p